

10. Zotkin A. (2005), Ydeia tiutorstva y problema sub'yektivnosti v obrazovanii [The idea of tutoring and the problem of subjectivity in education], *Tutoring: concepts, technologies, experience*, Tomsk.
11. Kovaleva T.M. (2000), Ynnovatsionnaia shkola: aksiomy i gipotezy [Innovative school: axioms and hypotheses], M.; Voronezh.
12. Kovaleva T.M. (2009), Novye zadachi tiutorskoi praktiki: ot potentsiala k resursu [New tasks of tutorial practice: from potential to resource], *Tutor practice. Support of individual educational programs*, Tomsk, pp. 18-28.
13. Kovaleva T.M. (2009), Odeiatelnost tiutora v sovremennom obrazovatel'nom uchrezhdenii [On the activity of a tutor in a modern educational institution], *Organization of tutor support in the educational institution: content, rationing and standardization of the tutor's activities: materials of the scientific and methodological seminar*, M., pp. 23-27.
14. Kolosova E. B. (2008), Tiutor kak novaiia edahohyeshkaia pozitsiia [Tutor as a new pedagogical position], M., 243 p.
15. Popova (Smolik) S. Yu. (2010), Tiutor yego kompetentsy v sisteme vsshego professyional'nogo obrazovaniia [Tutor and his competences in the system of higher professional education], *Tutor practice: from philosophy to technology: materials of the Interregional scientific and practical conference*, Volgograd, pp. 41-48.
16. Shchedrovitskii P.G. (1999), Obyssledovatel'skoi programmetiutorstva [About the research program of tutoring], *School and open education: a collection of scientific papers on the basis of the All-Russian scientific and practical tutor conference*, M.; Tomsk, pp. 12-20.

Обосновано феномен тьюторства в высшей школе, раскрыта сущность понятий: «тьютор», «тьюториалы», «тьюторские действия», «педагогика сопровождения». Основой и главным условием развития тьюторства определены партнерские субъект-субъектные отношения преподаватель-студент. Тьюторское сопровождение в высшей школе истолковано как педагогическую деятельность по индивидуализации образовательного процесса, которая предполагает постановку и реализацию образовательных целей личности средствами разработки и внедрения индивидуальных образовательных траекторий и индивидуальных образовательных программ. Доказано значение тьюторства в формировании открытого научно-образовательного пространства высшей школы, развитии современных образовательно-интеграционных процессов.

Ключевые слова: тьютор, тьюторское сопровождение, тьюториалы, индивидуальная образовательная траектория, индивидуальная образовательная программа, партнерство в образовании.

Modern trends of human civilization development determine the individual educational way of person on the open education basis. A special place in supporting of personality development in the information society belongs to a tutor. A tutor is a central figure while a tutorial is an officially recognized component of the British educational system. Today this profession is actualized in many European countries. Social and personal request for a tutorial support is increasing in Ukraine. A tutorial is developing as a basis for the formation of teacher-student partnership. On the other hand, pedagogically expedient, subject-subjective, moral and aesthetic relations are a condition for the tutorial technology implementation. They form a personally oriented activity of two equal partners - a tutor and tuteur. It should be emphasized on the individual-socializing nature of tutorial. A tutor is not only responsible for the level of knowledge, but also for the formation (upbringing) of the individual. A tutorial accompaniment is a pedagogical education individualizing activity which is directed at the identification and development of educational motives and interests of the person, the search for educational resources for the creation of an individual educational program, the formation of person educational reflection. It involves the educational environment organizing, actual support for the formation and implementation of a tutor's individual educational program; its methodical support. A tutorial support is carried out in accordance with the peculiarities of the age of the tuteurs (from preschool age), provides the pedagogical provision of autonomous formulation and realization of the person's educational goals, stimulation and motivation of independent educational activity. The Department of Pedagogy and Psychology of Higher Education has carried out a tutor professional and pedagogical training at the National Dragomanov Pedagogical University since 2015.

Key words: tutor, tutorial accompaniment, tutorial, individual educational trajectory, individual educational program, partnership in education.

УДК 378.016:376

Долинний Юрій Олексійович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Глухівський національний педагогічний університет імені О. Довженка, м. Глухів

СТУПІНЬ ВПЛИВУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ УЧБОВИХ ПРОГРАМ НА ПОКАЗНИКИ МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КРИТЕРІЮ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Проблемою сучасної педагогічної теорії і практики є процеси професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту у вищій школі до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями. Метою даного дослідження є виявлення ступеню η % впливу експериментальної та загальної учбових програм на показники мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями. Для реалізації дослідження були застосовані: діалектичний метод (принцип історизму, принцип системності, принцип діалектичного протиріччя, принцип єдності якості й кількості, принцип діалектичного заперечення, принцип розвитку, принцип причинності); педагогічне анкетування, педагогічні спостереження й експеримент; методи математичної статистики; метод дисперсійного аналізу. Результати проведених досліджень впливу експериментальної та загальної програм на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями встановлено, що використання експериментальної програми під час навчання бакалаврів з 2-4 курс має більший % приріст освоєння мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи.

Ключові слова: вплив, учбові програми, фахівці, фізичне виховання, фізична реабілітація.

Постановка проблеми. В останні роки значно зростає кількість дітей з обмеженими фізичними можливостями, які впродовж усього життя потребують державної допомоги. Тому сьогодні вкрай важливо мати висококваліфікованих,

компетентних і конкурентоспроможних фахівців з фізичної реабілітації, які ефективно будуть відновлювати стан здоров'я та фізичну працездатність дорослих і дітей. Життєвий досвід, практика фізичного виховання та спорту сприяють комплексній

реалізації проблеми реабілітації дітей з обмеженими фізичними можливостями, освіти, виховання, формуванню позитивного морального та психофізичного клімату в суспільстві.

Актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики є процеси професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у вищій школі. Підвищена увага до цього питання великої кількості педагогів, психологів, соціологів зумовлена тим, що діти з обмеженими фізичними можливостями в сучасному демократичному суспільстві не мають права залишатися на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин і цінностей. Ці діти мають такі ж права, як і здорові: їм необхідно повноцінно навчатися, отримувати загальну освіту та в майбутньому приносити користь суспільству та державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний аналіз наукових джерел дозволив вивчити значний досвід з теорії та практики професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту у вищій школі. Безперервності професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту досліджували І. Башкін, Н. Белікова, Р. Гайволя, С. Гончаренко, Л. Демінська, І. Зязюн, В. Кузнецов, В. Кукса, С. Сисоєва, Л. Сущенко, Ж. Холодов та інші [1-5; 7; 8; 11].

Вади дітей з обмеженими фізичними можливостями розглядали І. Бех, В. Бондар, О. Гузій, Ю. Долинний, В. Засенко, О. Куц, Д. Лубовський, Є. Мастокова, Г. Мерсіянова, В. Оржеховська, В. Синьов, Є. Соботович, Л. Фомічова, О. Хохліна, М. Ярмаченко [6; 9; 10]. Особливості фізичної реабілітації з людьми, що мають обмеження в розвитку, досліджували І. Башкін, Т. Бойчук, О. Вацеба, А. Вовканич, Т. Д'яченко, Ю. Ляной, О. Марченко, В. Мухін. Соціально-педагогічний захист дитинства в Україні на державному, регіональному та місцевому рівнях розглядали В. Алфімов, О. Бондаренко, Л. Волинець, І. Зверева, О. Зінченко, В. Зінченко, Л. Міщук.

Мета статті: виявити ступінь $\eta\%$ впливу експериментальної та загальної учбових програм на показники мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Завдання дослідження: 1. Проаналізувати стан дослідженості проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями. 2. Перевірити ступінь впливу експериментальної та загальної учбових програм на показники мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Для вирішення мети дослідження були застосовані теоретичні й емпіричні методи:

1. Для вирішення поставлених завдань у процесі аналізу наукової та методичної літератури було використано діалектичний метод (принцип історизму, принцип системності, принцип діалектичного протиріччя, принцип єдності якості й кількості, принцип діалектичного заперечення, принцип розвитку, принцип причинності); системний підхід, узагальнення, аналіз, синтез, індукція, дедукція.

2. Педагогічне анкетування, педагогічні спостереження й експеримент. При обробці отриманої інформації ми враховували, що дослідник підходить до предмета з наукових позицій, а респондент мислить за законами буденного мислення.

3. Методи математичної статистики – для обробки результатів отриманих у ході дослідження. Методи математичної статистики описані у спеціальній літературі (Б. Суслаков (1982), В. Іванов (1990), Ю. Тюрін (1998), Н. Кремер (2000) та інші), які забезпечують кількісний і якісний аналіз.

Для перевірки достовірності покращення результатів контрольних тестів значення F розрахункового порівнювалися з

критичними F_{α, y_1, y_2} із таблиці теоретичного розподілення Фішера для $\alpha=0,05$. За допомогою дисперсійного аналізу при кореляції даних визначили ступінь впливу різних програм. Дані оброблялись засобами статистичного пакету комп'ютерної програми Microsoft Excel 8.0 for Windows. Оцінка статистичних гіпотез виходила із 5% рівня значимості, який забезпечує необхідну точність у педагогічних дослідженнях.

4. Метод дисперсійного аналізу – під час повторних вимірювань на одних і тих же об'єктах, які стикаються з сильним взаємозв'язком (кореляцією) вимірювань або випробувань.

Результати дослідження. Відмінності в програмі та методиці проведення занять між експериментальною та контрольною групами залежали від умов та вимог експерименту. У ході педагогічного дослідження вивчався вплив 2-х факторів (загальна та експериментальна програма) на зміну показників критеріїв готовності майбутніх бакалаврів. Реєструвалися результати запитань (%) відношення критеріїв (мотиваційного, когнітивного, рефлексивного, професійного) готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями за чотирма рівнями (високий, середній, достатній, низький) оцінювання як у контрольній групі, так і у експериментальній.

Для об'єктивного проведення експерименту щодо мотиваційного та когнітивного критеріїв готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями були розроблені по дві анкети:

- анкета №1 дослідження мотиваційного критерію спрямована на виявлення учбово-пізнавальної мотивації студентів (майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, фізичної терапії) під час навчання у вищих навчальних закладах України;
- анкета №2 дослідження мотиваційного критерію спрямована на виявлення діяльнісної мотивації студентів (майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, фізичної терапії) під час навчання у вищих навчальних закладах України;
- анкета №3, 4 дослідження спрямована на виявлення когнітивного критерію у студентів (майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, фізичної терапії).

Результати динаміки дослідження наведених в таблицях 1–4 відображають характеристику показників мотиваційного та когнітивного критеріїв готовності майбутнього бакалавра з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями у контрольній та експериментальній групах.

Аналіз результатів анкети №1 дослідження мотиваційного критерію готовності спрямованого на виявлення учбово-пізнавальної мотивації майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання з 2014 по 2017 навчальний рік у вищих навчальних закладах України (див. табл. 1) дав змогу виявити ступінь впливу різних учбових програм на дослідні групи:

- Так як, $F_{0,05; 1; 3} < F_D$, то показники достовірні:
- на всіх контрольних етапах у КГ (високий) спостерігаємо недостовірність результатів;
- після 500 занять у ЕГ (низький) спостерігаємо недостовірність результатів;
- у період 500 – 1000 занять у ЕГ (достатній) спостерігаємо недостовірність результатів;
- у період 1000 – 1500 занять у КГ (достатній, низький) та ЕГ (достатній, низький);
- у період 1500 – 2000 занять у КГ (достатній, низький) та ЕГ (середній, достатній, низький) групі.

Результати дисперсійного аналізу мотиваційного критерію (анкета №1) протягом всього періоду навчання (1 – 2000 занять) спрямованого на виявлення учбово-пізнавальної мотивації

майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час

навчання у вищих навчальних закладах України (див.табл. 1) свідчить про достовірні покращення.

Таблиця 1

Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний критерій (анкета № 1) учбово-пізнавальної мотивації майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання серед експериментальних і контрольних груп

Кількість занять	Високий рівень				Середній рівень				Достатній рівень				Низький рівень			
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p
1-500	25,0	3	36,4	24	9,7	13,4	16,2	49	30,1	75	62,5	75	34,0	16,3	5,6	6
500-1000	25,0	3	14,3	25	9,4	27	9,4	27	12,1	25	8,1	9	39,6	27	7,3	25
1000-1500	6,7	1	24,6	49	9,4	27	5,2	25	3,3	2,4	10,0	6	13,2	5,4	0,3	1
1500-2000	6,7	1	24,6	49	2,9	9	0,9	3	4,2	6	4,7	9	1,1	3	5,6	6
$F_{0,05;1;3} = 10,0$																
1-2000	59,2	5,12	72,5	121,4	40,5	61,3	37,2	47	45,6	41,5	61	24,5	67	40,7	24,7	15,4
$F_{0,05;1;12} = 3,26$																

Результати дисперсійного аналізу мотиваційного критерію (анкета № 2) спрямованого на виявлення діяльній мотивації майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання у вищих навчальних закладах України (див.табл. 2) дають змогу виявити наступну достовірність.

Так як, $F_{0,05;1;3} < F_p$, то показники достовірні:

- на всіх контрольних етапах у КГ (високий рівень), контрольна група (достатній) та ЕГ (низький) спостерігаємо

недостовірність результатів;

- після 500 занять у КГ (низький рівень) і ЕГ (середній) спостерігаємо достовірність результатів;

- в період 500 – 1000 занять у ЕГ (достатній) спостерігаємо достовірність результатів;

- в період 1000 – 1500 занять у КГ (низький) та ЕГ (достатній, середній);

- в період 1500 – 2000 занять у КГ (середній, низький) та ЕГ (середній, високий) групі.

Таблиця 2

Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний критерій (анкета № 1) спрямованого на виявлення діяльній мотивації майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання серед експериментальних і контрольних груп

Кількість занять	Високий рівень				Середній рівень				Достатній рівень				Низький рівень			
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p
1-500	11,4	6	26,7	24	15,0	4,9	8,3	5	4,9	5,4	19,2	4,2	19,2	4,2	0,4	3
500-1000	3,6	3	19,7	25	25,0	1,8	11,6	25	1,8	6	12,6	25	12,6	25	0,9	9
1000-1500	3,1	3	6,3	3	25	2,0	4,5	9,0	2,0	6	5,4	2	5,4	2	0,4	3
1500-2000	2,5	3	32,1	5	6,0	3,1	0	0	3,1	2	25,7	7,7	25,7	7,7	1,9	6,0
$F_{0,05;1;3} = 10,0$																
1-2000	25,3	11,1	63,2	14,9	42,1	29,7	28,1	18,0	18,6	10,7	15,5	16,0	56	13,8	6,1	15,8
$F_{0,05;1;12} = 3,26$																

Результати дисперсійного аналізу мотиваційного критерію (анкета № 2) протягом всього періоду навчання (1 – 2000 занять) спрямованого на виявлення діяльній мотивації майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання у вищих навчальних закладах України (див.табл.2) свідчать про достовірні покращення. Але, порівняно з мотиваційним критерієм спрямованого на виявлення учбово-пізнавальної мотивації достовірність показників дещо зменшується.

Аналіз результатів дисперсійного аналізу когнітивного критерію (анкета № 3) підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з

обмеженими фізичними можливостями під час навчання (з 1 – 2000 заняття) у вищих навчальних закладах України (див.табл.3) дав змогу виявити, що підвищення результатів достовірні.

Так як, $F_{0,05;1;3} < F_p$, то показники достовірні:

- після 500 занять у ЕГ (низький рівень) спостерігаємо достовірність результатів;

- в період 500 – 1000 занять у КГ (достатній) і ЕГ (низький) спостерігаємо достовірність результатів;

- в період 1000 – 1500 занять у КГ та ЕГ (високий рівень);

- в період 1500 – 2000 занять у КГ (високий, достатній, низький) ЕГ (низький, середній) групі.

Таблиця 3

Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на когнітивний критерій (анкета № 3) підготовки майбутніх фахівців з ізичного иховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання серед експериментальних і контрольних груп

Кількість занять	Високий рівень				Середній рівень				Достатній рівень				Низький рівень			
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p
1-500	20,5	34,6	4,1	23	25,8	56	30,2	34,6	17,6	34,6	58	72,3	2,3	20	7,6	4,2
500-1000	4,4	10,0	2,0	40	15,8	121	35,1	14,2	3,6	2,5	33	121	2,1	20	1,3	6,0
1000-1500	0,9	0,62	0,3	4,6	6,6	32,7	41	20	11,6	20	12	33	0,8	10	6,2	32
1500-2000	0,9	1,0	1,6	9,5	4,4	10	13,3	0,76	0	0	6,5	10	0,4	2,7	1,5	1,9
$F_{0,05;1;3} = 10,0$																
1-2000	30,1	21,3	12	58,6	54,4	131	79	24	36	28	74,3	150	10	26,7	21,3	11,9
$F_{0,05;1;12} = 3,26$																

Результати дисперсійного аналізу когнітивного критерію (анкета № 3) підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання (1 – 2000 занять) у вищих навчальних закладах України (див.табл.3) свідчать про достовірність дослідження на даному етапі.

Аналіз результатів дисперсійного аналізу когнітивного критерію (анкета № 4) підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання (з 1 – 2000 заняття) у вищих навчальних закладах України (див.табл.4) свідчить про достовірність показників.

Так як, $F_{0,05; 1; 3} < F_p$, то показники достовірні:
 - у КГ (високий рівень) і ЕГ (низький) спостерігаємо недостовірність результатів на всіх контрольних етапах;
 - у період 1 – 500 занять у ЕГ (середній) спостерігаємо недостовірність результатів;
 - в період 500 – 1000 занять у у ЕГ (високий рівень) спостерігаємо недостовірність результатів;
 - в період 1000 – 1500 занять у КГ (середній, достатній) та ЕГ (середній);
 - в період 1500 – 2000 занять у всіх групах окрім КГ (низький).

Таблиця 4

Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на когнітивний критерій (анкета № 4) підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання серед експериментальних і контрольних груп

Кількість занять	Високий рівень				Середній рівень				Достатній рівень				Низький рівень			
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p	η	F_p
1-500	4,3	6	87	30	84	121	1,1	3	23,5	24	69	49	78	75	2,1	3
500-1000	1	3	8,5	6	53	25	7,6	25	23,1	27	56	49	40	25	4,9	9
1000-1500	1	3	9	25	57	6	4,2	6	7,1	9	39	25	56	13	2,3	3
1500-2000	0,2	1	0,5	0,3	21	3	0,2	1	3,6	3	29	5,4	37	27	4,9	9
$F_{0,05;1;3} = 10,0$																
1-2000	9,5	12	76,4	29,4	88,7	31,5	19,1	25,7	56,6	50,8	85,4	56,7	90	103	21,4	24,8
$F_{0,05;1;12} = 3,26$																

Результати дисперсійного аналізу когнітивного критерію (анкета № 4) підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями під час навчання (1 – 2000 занять) у вищих навчальних закладах України (див.табл.4) свідчать про достовірність дослідження на цьому етапі.

Таким чином, дисперсійний аналіз мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями дозволив визначити найбільший вплив на навчальну діяльність експериментальної та загальної програм під час навчання (з 1 – 2000 заняття) у вищих навчальних закладах України (див.табл.5) :

- аналіз результатів дисперсійного аналізу засвоєння

мотиваційного критерію спрямованого на виявлення учбово-пізнавальної мотивації студентів вказує найбільший вплив у КГ – 66,9% (низький), у ЕГ – 72,5% (високий);

- аналіз результатів дисперсійного аналізу засвоєння мотиваційного критерію спрямованого на виявлення діяльносної мотивації студентів вказує на найбільший вплив у КГ – 56,0% (низький), у ЕГ – 63,2% (високий);

- аналіз результатів дисперсійного аналізу засвоєння когнітивного критерію (анкета № 3) вказує на найбільший вплив у КГ – 54,4% (середній), у ЕГ – 78,8% (середній);

- аналіз результатів дисперсійного аналізу засвоєння когнітивного критерію (анкета № 4) вказує на найбільший вплив у КГ – 90% (низький), у ЕГ – 85,4% (достатній).

Таблиця 5

Ступінь η % впливу експериментальної та загальної програм на мотиваційний та когнітивний критерій готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями експериментальних і контрольних груп під час навчання (з 1 – 2000 заняття) у вищих навчальних закладах України

Групи	Рівень	Анкета			
		1	2	3	4
КГ	Високий	59,2	25,3	30,1	9,5
ЕГ	Високий	72,5	63,2	12	76,4
КГ	Середній	40,5	42,1	54,4	88,7
ЕГ	Середній	37,2	28,1	78,8	19,1
КГ	Достатній	45,6	18,6	36	56,6
ЕГ	Достатній	61,0	15,5	74,3	85,4
КГ	Низький	66,9	56,0	10	90
ЕГ	Низький	24,7	6,1	21,3	21,4

Висновки і перспективи подальших досліджень. В результаті проведених досліджень впливу експериментальної та загальної програм на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями встановлено, що використання експериментальної програми під час навчання бакалаврів з 2-4 курс

несе більший % приріст освоєння мотиваційного та когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи. Це підтверджує порівняльний (%) аналіз контрольних та експериментальних груп показників рівня готовності фахівців з фізичного виховання до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Список використаних джерел

1. Деминский А.Ц. Основы теории и методики физического воспитания / А.Ц.Деминский. – Донецк: Донецчина, 1995. – 520 с.
2. Долинний Ю. О. Системний підхід у формуванні готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями / Ю. О. Долинний // Наукові записки / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 161. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. – С. 93–98.
3. Долинний Ю. О. Стан підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями / Ю. О. Долинний // Збірник наукових праць «Педагогічні науки». – Випуск № 78. Том 3. – Херсон : Херсонський державний університет, 2017. – С. 109–113.
4. Иванов В. С. Основы математической статистики. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 175 с.
5. Холодов Ж. К., Кузнецов В. С. Теория и методика физического воспитания. М.: Академия, 2001. – С. 131–132.
6. Кремер Н. Ш. Теория вероятностей и математическая статистика. – М.: Юнити, 2000. – 543 с.
7. Теория и методика физического воспитания: в 2 т. / под ред. Т. Ю. Круцевич. К.: Олимпийская литература, 2003.
8. Теорія і методика фізичного виховання: підручник для студ. вузів фіз. вихов. і спорту. В 2 т. Т.2. Методика фізичного виховання різних груп населення / за ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2008. – 368 с.
9. Матвеев Л. П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. – Київ: Олимпийская литература, 1999. – 317 с.
10. Сулаков Б. А. Статистические методы обработки результатов измерений // Спортивная метрология / под ред. проф. В.М.Зациорского. – М.: Физкультура и спорт, 1982. – С. 19–62.
11. Тюрин Ю.Н. Статистический анализ данных на компьютере / под. ред. В.Э.Фигурнова. – М.: ИНФРА, 1998. – 528 с.

References

1. Deminskiy, A.Ts. (1995) Osnovy teorii i metodiki fizicheskogo vospitaniya [Bases of theory and methodology of physical education]. Donetsk: Donechchina [in Russian].
2. Dolinniy, Y.O. (2018). Sistemniy pidkhd u formuvanni gotovnosti maybutnikh fakhivtsiv z fizichnogo vikhovannya i sportu do reabilitatsiynoi roboti z ditmi z obmezhenimi fizichnimi mozhlivostyami [Approach of the systems in forming of readiness of future specialists on physical education of i sport to rehabilitation work with children with limit physical possibilities]. Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky [Scientific messages. Series: Pedagogical sciences], 161, 93–98 [in Ukrainian].
3. Dolinniy, Y.O. (2017). Stan pidgotovki maybutnikh fakhivtsiv z fizichnogo vikhovannya i sportu do reabilitatsiynoi roboti z ditmi z obmezhenimi fizichnimi mozhlivostyami [State of preparation of future specialists on physical education of i sport to rehabilitation work with children with limit physical possibilities]. Pedagogichni nauky [Pedagogical sciences], 3(78), 109–113 [in Ukrainian].
4. Ivanov, V.S. (1990). Osnovy matematicheskoy statistiki [Bases of mathematical statistics]. Moscow: Fizkultura i sport [in Russian].
5. Kholodov, Zh.K., &Kuznetsov, V.S. (2001). Teoriyai metodika fizicheskogo vospitaniya [Theory and methodology of physical education]. Moscow: Akademiya [inRussian].
6. Kremer, N.Sh. (2000) Teoriya veroyatnostey i matematicheskaya statistika [Theory of chances and mathematical statistics]. Moscow: Yuniti [inRussian].
7. Krutsevich, T.Yu. (Ed.). (2003). Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya v 2 tomakh [Theory and methodology of physical education]. Kyiv: Olimpiyskayaliteratura [inRussian].
8. Krutsevich, T.Yu. (Ed.). (2008). Teoriya i metodika fizichnogo vikhovannya v 2 tomakh. Tom 2. Metodika fizichnogo vikhovannya riznikh grup naselennya [Theory and methodology o fphysical educationi n 2 volumes. Volume 2.]. Kyiv: Olimpiyskaliteratura [inRussian].
9. Matveev, L.P. (1999). Osnovy obshchey teorii sporta i sistemy podgotovki sportsmenov [Bases of general theory of sport and system of preparation of sportsmen]. Kviv: Olimpiyskaya literatura [inRussian].
10. Suslakov, B.A. (1982) Statisticheskie metody obrabotki rezultatov izmereniy [Statistical methods of treatment of results of measuring]. InZatsiorskiy, V.M. (Ed.) Sportivnaya metrologiya [Sport metrology] (pp.19–62). Moscow: Fizkulturai sport [inRussian].
11. Tyurin, Yu.N. (1998). Statistic heskiy analizdann ykh na kompyutere [Statistical analysis of data on a computer]. Moscow: INFRA [inRussian].

Проблемой современной педагогической теории и практики является процесс профессиональной подготовки будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту к реабилитационной работе с детьми с ограниченными физическими возможностями в высшей школе. Целью данного исследования является выявление степени % влияния экспериментальной и общей учебной программы на показатели мотивационного и когнитивного критерия готовности будущих специалистов по физическому воспитанию к реабилитационной работе с детьми с ограниченными физическими возможностями. Для реализации исследования были использованы: диалектический метод (принцип историзма, принцип системности, принцип диалектического противоречия, принцип единства качества и количества, принцип диалектического отрицания, принцип развития, принцип причинности); педагогическое анкетирование, педагогические наблюдения и эксперимент; методы математической статистики; метод дисперсионного анализа. Результаты проведенных исследований влияния экспериментальной и общей программ на подготовку будущих специалистов по физическому воспитанию к реабилитационной работе с детьми с ограниченными физическими возможностями показали, что использование экспериментальной программы во время учебы бакалавров с 2-4 курс несет больший % прирост освоения мотивационного и когнитивного критерия готовности будущих специалистов по физическому воспитанию к реабилитационной работе.

Ключевые слова: влияние, учебные программы, специалисты, физическое воспитание, физическая реабилитация.

The real problem of modern pedagogical theory and practice is a process of professional training of future specialists of physical education and sport to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities in higher school. Special attention to this problem is paid by plenty of teachers, psychologists, sociologists. It is predefined that children with the limited physical possibilities in modern democratic society have no authority, system of human mutual relations and values to remain on the side of a road of social no-culturing processes. Children with the limited physical possibilities have the same rights, as well as healthy: they must study, that is get education and in the future to be of the use society and state. The purpose of this research is an exposure of percentage of influences of experimental and general on-line tutorial on the indexes of motivational and cognitive criterion of readiness of future specialists on physical education to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities. For realization of this aim the following researches have been drawn: dialectical method (principle of historical method, principle of the system, principle of dialectical contradiction, principle of unity of quality and amount, principle of dialectical denial, principle of development, principle of causality); pedagogical questionnaire, pedagogical supervisions and experiment; methods of mathematical statistics; method of analysis of variance. Results of the conducted researches of influence of the experimental and general programs on preparation of future specialists on physical education to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities have shown that the use of experimental programs during the studies of bachelors from 2-4 years of study carries greater percentage increase of mastering of motivational and cognitive criterion of readiness of future specialists on physical education to rehabilitation work. It is confirmed by the comparative (%) analysis of control and experimental groups of indexes of level of readiness of specialists on physical education to rehabilitation work with children with the limited physical possibilities.

Key words: influence, specialists, physical education, physical rehabilitation.

УДК 378.035.091.59(045)

Красногорська Вікторія Вікторівна,
аспірант,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м Харків

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ

У статті розкрито роль студентського самоврядування у соціалізації молоді, яка є індикатором суспільно-політичних процесів у нашій державі. Автор розглядає поняття соціалізації, соціальної активності особистості, самореалізації та охарактеризовує види та ознаки соціальної активності студентства, можливості закладів вищої освіти для самореалізації майбутнього фахівця. Детально зупиняється на структурі та характеризує компоненти соціальної активності студентської молоді: мотиваційному, ціннісному, емоційно-вольовому, пізнавально-рефлексивному та динамічному.

Ключові слова: студентське самоврядування, соціальна активність, структура соціальної активності студентської молоді, соціальне виховання, соціалізація.

Постановка проблеми. Із періоду становлення української суверенної незалежної, соціальної, правової держави, так і до нині відбувається активне утвердження демократичних засад в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства. Процес демократизації вимагає забезпечення прав і свобод усіх громадян. Демократизація стосується всіх верств населення та різних сфер діяльності громадян України, а тому не обійшла стороною й освіту.

На сучасному етапі розвитку особливого значення набувають наукові дослідження, результати яких можна використати в державотворчій практиці.

Першим на динамічні зміни в суспільстві реагує студентство, яке є індикатором суспільно-політичних процесів у нашій державі, що надає студентам можливість більш ефективно впливати на громадське життя. Саме держава проводить молодіжну політику, на меті якої стає створення необхідних суспільно-економічних, політико-правових, організаційних умов та гарантій для суспільного становлення, як окремої молоді людини, так і всього молодого покоління. На сьогодні у вищих школах України діють різні студентські об'єднання, які презентують інтереси студентства та сприяють соціалізації особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що актуальним є організаційна діяльність органів студентського самоврядування (В. Астахова, В. Базилович, І. Бех,

В. Бондар, Я. Бурлака, О. Дубасенюк, О. Киричук, В. Кузь, Н. Ніколаєвський, В. Портних, І. Смирнов, М. Стельмахович, О. Якуба та інші). Особливий інтерес викликають наукові дослідження останніх років таких вітчизняних учених як Л. Божович, Л. Буєва, І. Зязюн, З. Зикова, А. Капська, В. Караковський, М. Красовицький, Т. Кириленко, В. Семиченко, С. Сисоєва, в яких розглядаються організаційні аспекти самоврядування студентів, проблеми соціальної зрілості та самореалізації, становлення студентів як суб'єктів життєвотворчості, виховання гуманістичних цінностей, формування здатності до свідомої саморегуляції [4].

Мета статті: проаналізувати роль студентського самоврядування у формуванні соціальної активності студентів.

Результати дослідження. Соціалізація — це процес опанування індивідом упродовж життя знань, норм і цінностей суспільства, до якого він належить. Кінцевою метою соціалізації має бути формування громадянськості, ступінь якої визначається тим, наскільки особа пристосувалася до соціальних відносин та сприяє розвитку суспільства [2, с. 37].

Головними інститутами, що формують орієнтації особи, є держава, громадські організації, школи, заклади вищої освіти тощо. Так, вища школа здійснює як безпосередню, так і латентну соціалізацію. Безпосередню — завдяки організації інформаційного